

6. února 1985 by se Jan Werich dožil osmdesátí let. Zemřel však bohužel již před pěti lety. Poslední roky jeho života sužované vážnou chorobou mu po roce 1969 ztrpčil surově konzolidáční režim a všechny ty urážky a šikany, které proti němu osnovali, nesporně přispěly i k jeho odchodu. Kdo znal Jana Wericha, jeho rabelaisovsky renesanční pocit života, moudrost a optimismus, a viděl ho pak v posledních letech, musel být zdrcen. Máme v živé paměti i pohled na uštvaného a nešťastného umělce, když vcházel do budovy Národního divadla v roce 1977, aby tu vyslechl útoky proti Chartě 77 a posléze byl i svědkem podvodu, když jeho podpis na prezenční listině byl vydáván za souhlas závěrečného svolání.

Ti, kteří proti Werichovi dlouhá léta štvěli, nyní po jeho smrti se najeďnou vydávají div ne za obdivovatele a ochránce. Tyto pokrytce reprezentuje dokonale Jan Kliment v Rudém právu. Před pěti lety otiskl článek, ve kterém kritizoval Werichův postoj i projevy v roce 1968, "v složité době, kdy někteří lidé projeví snahu zneužít Werichovy bezprostřednosti a popularity...Ne všechno, co kdy prohlásil, unese soud historie," protože "nikdo není neomylný". (s pravdou)

6. února 1985 napsal Kliment opět článek k Werichovým narozeninám. Směsici lží a pokryteckých frází. Zcela v rozporu tvrdí, že prý se Werich "postavil tvář v tvář domácím odpadlíkům, těmto vnitřním emigrantům, proti jejich provokaci a samozřejmě na správné místo, na stranu lidu a socialistické republiky."

Jan Werich byl od roku 1948 vlastně stálým vyhnanecem ve své vlasti, i když občas režim nedokázal zabránit zejména jeho filmové práci. Co tvůrčích plánů mu však znemožnili a jak to mělo zhoubný vliv nejen na něho, ale i na paní Zdenku, Werichovu manželku, i jeho dc ru Janu! Všichni tři také odešli krátce po sobě. Na jejich smrti lpí vina režimu.

V podobném duchu jako Kliment napsal článek "Osmdesát opon" i Fr. Novotný v "Práci". Jeho příspěvek dokazuje, že dostali pokyn, jak Wericha "hodnotit". Opakuje totiž téměř doslova po Klimentovi: "V krizových letech někteří lidé projeví snahu zneužít jeho popularity a bezprostřednosti. A jak se říká, nikdo není neomylný...Ne všechno, co kdy prohlásil, lze přijmout...K umělcům, kteří v roce 1977 v Národním divadle manifestovali svůj postoj...patřil i on. Dal tak jasně najevo, kde je jeho místo."

Charakteristické pro tyto psavce je i to, že nikdy nejmenují Jiřího Voskovce, bez jehož spolupráce si nelze celoživotní Werichovo herecké i spisovatelské dílo ani představit. Novotný jmenuje J. Voskovce jen jako "partnera", kdežto Kliment se ani "nesníží", aby vzpomněl jeho existence. Buďte patřit vždy k hanbě režimu, že se Voskovec a Werich, vynikající čeští umělci a přední bojovníci proti fašismu, ale i za svobodu a pravdu, mohli spolu scházet po únoru 1948 jen potají a v cizině.

Je teď zvykem pokrytecky se hlásit najeďnou k některým významným umělcům, které předtím režim likvidoval a potlačoval. Náhle je prohláší "za své" /Seifert nebo Holan/. Jenže tato lež má krátké nohy. Každý přece ví, jak se k nim ještě nedávno chovali a jak zacházeli s jejich dílem. Ne, Jana Wericha se jim nepodaří si přivlastnit! Jeho tvorba, život i utrpení a příkoří jsou příliš hluboce zapsány v paměti lidí, než aby se na to kdy mohlo zapomenout.

IGNOTUS

POPRASK NA ÚVĚ

Začátkem ledna 1985 putovalo nové číslo satirického časopisu "Dikobraz" z ruky do ruky. A to nejen mezi jeho čtenáři, ale i na tiskovém oddělení sekretariátu ÚV KSČ, kde nastalo zděšení. Na vnitřní dvoustránce "Dikobrazu" byl vytištěn roční kalendář obklopený po stranách sedmi aforismy. Oto Čmolík, vedoucí tohoto oddělení dozírajícího na československý tisk, byl prý vztečen bez sebe. Stále si předčítal tyto "protistátní", "protistranické", ba i "velezrádné" vety /jeden byl tak zdesen/:

"Pasivita v zaměstnání plyne často z příliš aktivního odpočinku."

"Nejsnáze se utíká od odpovědnosti, nejhůře od ženy."

"Neztrácejte smysl pro humor, už byste ho nemuseli najít".

Tyto nevinné žertíky doprovázely i další "principiálnější" výroky,

které na sebe mohly vztahovat - běda! - i nejvyšší orgány. A tak jaký div, že sekretariát rádíl, ovšem marně, protože "Dikobraz" se už mezitím rozeběhl mezi čtenáře.

Hle, co jím vadilo nejvíc:

"První stupeň pitomosti je pocit geniality."

"K velkým blbostem je třeba velké pravomoci."

"Teorie vyspěla neobyčejně. Dnes už dovedeme udůvodnit všechno."

"Naše nejsmělejší sny se uskutečňují, už jež čas na ty nesmělé."

Vskutku, opovážlivé myšlenky, které se přirozeně musely dotknout předáků. Pikantní je, že týdeník "Dikobraz" vydává ve vydavatelstvu "Rudé právo" Ústřední výbor KSČ, který si před mnoha lety usurpoval právo na jediný satirický časopis, a tak má humor i satiru pod palcem. Jak vidět, v reálném socialismu ani soudruh soudruha však neuhlídá.

SEVERUS